

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 98g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 470, 475¹, 475² și 475³ din
Codul de procedură civilă

CHIȘINĂU

19 octombrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 30 martie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 octombrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 470, 475¹, 475² și 475³ din Codul de procedură civilă, ridicată de dna Marina Anton, dl Ion Secieru și dl Vitalie Cotorobai, judecători la Curtea de Apel Chișinău, în cadrul dosarului nr. 2-19/2022.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de completul de judecată de la Curtea de Apel Chișinău care a ridicat excepția de neconstituționalitate, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 3 iunie 2021, dl avocat Serghei Rașcov s-a adresat la Curtea de Apel Chișinău, în interesele companiei „WJ Holding Limited”, cu o cerere privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a Hotărârii arbitrale nr. 21717/MHM din 6 iunie 2018 pronunțate de Curtea de Arbitraj de pe lângă Camera Internațională de Comerț din Paris. Dl avocat Serghei Rașcov a precizat că Curtea de Arbitraj din Paris a dispus ca așa-numita republică moldovenească nistreană, așa-numitul președinte al republicii moldovenești nistrene și așa-numitul minister al dezvoltării economice din cadrul acestei entități să-i achite companiei „WJ Holding Limited” suma de 1 050 000 dolari SUA, care reprezintă prețul de achiziție al acțiunilor la SAD „Bender”, de 2 768 684 dolari SUA, care reprezintă costul investițiilor efectuate între anii 2012-2014 la SAD „Bender”, și suma de 2 578 617 dolari SUA, care reprezintă penalitatea contractuală.

4. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 7 iunie 2021 a fost refuzată primirea cererii formulate de dl avocat Serghei Rașcov. La 8 septembrie 2021, printr-o decizie a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat împotriva Încheierii Curții de Apel Chișinău, a fost casată încheierea atacată, iar cauza trimisă la rejudecare în același complet de judecată.

5. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2021 a fost refuzată primirea cererii înaintate de dl avocat Serghei Rașcov. La 4 mai 2022, printr-o decizie a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat împotriva Încheierii Curții

de Apel Chișinău, a fost casată încheierea atacată, iar cauza trimisă la rejudecare în același complet de judecată.

6. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 3 iunie 2022 a fost refuzată primirea cererii înaintate de dl avocat Serghei Rașcov. La 21 septembrie 2022, printr-o decizie a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat împotriva Încheierii Curții de Apel Chișinău, a fost casată încheierea atacată, iar cauza trimisă la rejudecare în același complet de judecată.

7. În cadrul examinării cauzei, dna Marina Anton, dl Ion Secrieru și dl Vitalie Cotorobai, judecători la Curtea de Apel Chișinău, au ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a articolului 470 din Codul de procedură civilă.

8. Printr-o Încheiere din 24 noiembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării excepției.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 3 Teritoriul

„(1) Teritoriul Republicii Moldova este inalienabil.

(2) Frontierele țării sunt consfințite prin lege organică, respectându-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 475¹ Cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine

„(1) Cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă curții de apel în a cărei circumscripție se află domiciliul/reședința sau sediul părții împotriva căreia este invocată hotărârea arbitrală străină, iar în cazul în care aceasta nu are domiciliul/reședința sau sediul în Republica Moldova ori domiciliul/reședința sau sediul acesteia nu sunt cunoscute – curții de apel în a cărei circumscripție sunt situate bunurile acesteia.

[...]”

Articolul 475² Examinarea cererii

„(1) Cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se examinează în ședință publică, cu înștiințarea părților privind locul, data și ora examinării. Neprezentarea din motive

neîntemeiate a părții împotriva căreia este invocată hotărârea arbitrală străină și în privința căreia au fost îndeplinite condițiile de citare legală nu împiedică examinarea cererii. În cazul în care debitorul solicită instanței judecătorești amânarea datei examinării cererii și această solicitare este recunoscută de către instanța judecătorească ca fiind întemeiată, instanța judecătorească amână data examinării și înștiințează ambele părți despre aceasta.

[...]"

Articolul 475³

Încheierea privind recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine

„(1) După ascultarea explicațiilor părților și examinarea probelor prezentate de acestea, instanța judecătorească emite o încheiere integrală:

a) cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine sau cu privire la refuzul de a încuviința executarea silită a hotărârii arbitrale străine;

b) cu privire la recunoașterea hotărârii arbitrale străine, fără posibilitatea executării ulterioare a acesteia, sau cu privire la refuzul de a recunoaște hotărârea arbitrală străină, conform solicitării părții care invocă această hotărâre.

(2) Încheierea judecătorească emisă în conformitate cu alin. (1) se eliberează părților prezente în ședință. Instanța remite încheierea integrală părților care nu au fost prezente în ședință în termen de 5 zile de la emitere.

(3) Încheierea judecătorească emisă în conformitate cu alin. (1) poate fi atacată cu recurs în ordinea și în termenele prevăzute de prezentul cod.

(4) În temeiul hotărârii arbitrale străine și a încheierii irevocabile emise în conformitate cu alin.(1) lit. a) din prezentul articol, instanța judecătorească menționată la art.475¹ alin.(1) eliberează titlul executoriu care servește drept temei pentru inițierea procedurii de executare în condițiile Codului de executare.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției îi solicită Curții să exercite controlul de constituționalitate al articolelor 470, 475¹, 475² și 475³ din Codul de procedură civilă și să verifice corectitudinea interpretării prevederilor în discuție de către Curtea Supremă de Justiție, care, în deciziile sale, a indicat că acestea nu se opun chemării ca parte într-un proces judiciar a entităților separatiste autoprocimate din stânga Nistrului. De asemenea, autorul excepției îi solicită Curții să examineze posibilitatea aplicării articolului 169 din Codul de procedură civilă în cauzele în care ca parte într-un proces judiciar este chemată o entitate separatistă autoprocimată din stânga Nistrului.

12. În sesizare, autorul excepției susține că prevederile contestate încalcă articolele 1 alin. (1), 2, 3, 7, 77, 78, 79, 80, 97, 98 și 99 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată din oficiu de judecătorii care examinează cauza. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție,

astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea observă că în Încheierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate instanța de judecată a precizat că obiect al controlului în acest caz îl constituie articolul 470 din Codul de procedură civilă. Totuși, în sesizare, completul de judecatori ai Curții de Apel Chișinău, care a ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate îi solicită Curții să exercite controlul de constituționalitate al articolelor 475¹, 475² și 475³ din Codul de procedură civilă.

17. Având în vedere că sesizarea și încheierea menționate au același autor, *i.e.* un complet de judecatori ai Curții de Apel Chișinău, Curtea admite că obiectul controlului din acest caz îl constituie atât articolul 470, cât și articolele 475¹, 475² și 475³ din Codul de procedură civilă (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 26 din 14 martie 2023, § 18).

18. Curtea a stabilit în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv). În acest sens, Curtea va analiza aplicabilitatea prevederilor contestate la soluționarea cauzei din fața instanței de drept comun.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unei cereri privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a unei hotărâri arbitrale străine (a se vedea § 3 *supra*). Deoarece dispozițiile articolului 470 din Codul de procedură civilă se referă la examinarea cererii de recunoaștere a hotărârii judecătorești străine, Curtea reține că norma în discuție nu este aplicabilă în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Pe de altă parte, Curtea admite că articolele 475¹, 475² și 475³ din Codul de procedură civilă, care stabilesc cerințele de formă ale cererii privind recunoașterea hotărârii arbitrale străine, examinarea acesteia și, respectiv, încheierea instanței de judecată, ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

20. Curtea menționează că, deși autorul sesizării susține că prevederile menționate mai sus încalcă articolele 1 alin. (1), 2, 3, 7, 77, 78, 79, 80, 97, 98 și 99 din Constituție, acesta îi solicită, în realitate, să verifice corectitudinea interpretării normelor în discuție de către Curtea Supremă de Justiție. Curtea precizează că problema pe care o abordează acest capăt al sesizării nu vizează constituționalitatea normelor atacate, ci interpretarea și aplicarea legii de către instanțele de judecată. Curtea menționează că aspectele ce țin de interpretarea și aplicarea legii nu sunt, în mod normal, de competența sa (DCC nr. 27 din 24 februarie 2022, § 28).

21. Referitor la argumentul sesizării care îi cere Curții să examineze posibilitatea aplicării articolului 169 din Codul de procedură civilă în cauzele în care ca parte într-un proces este indicată o entitate separatistă autoproclamată din stânga Nistrului, Curtea subliniază că nu ține de competența sa să elucideze care norme guvernează o situație juridică concretă (a se vedea DCC nr. 20 din 17 februarie 2022, § 31). Curtea reiterează că această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată.

22. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 470, 475¹, 475² și 475³ din Codul de procedură civilă, ridicată de dna Marina Anton, dl Ion Secieru și dl Vitalie Cotorobai, judecători la Curtea de Apel Chișinău, în cadrul dosarului nr. 2-19/2022.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 19 octombrie 2023

DCC nr. 135

Dosarul nr. 98g/2023